KULTUR STYRELSEN

DR
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C

Att.: DR Jura, Politik og Strategi

Radio og tv

28. maj 2013

Ulrike Clade Christensen
Fuldmægtig, cand.jur.

ucc@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: 3373 3334

Klage over overtrædelse af reglerne om sponsorering i programmet "Danmarks Indsamling" sendt på DR1

Katrine Øhlenschlæger og Michael Thomsen har den 8. februar 2013 indgivet klage til Radio- og tv-nævnet over overtrædelse af reglerne om sponsorering i programmet "Danmarks Indsamling" sendt den på DR1 den 8. januar 2013.

Klagerne gør gældende, at biler, som er sponseret af Volkswagen, fremhæves i strid med reglerne om sponsorering. Klagerne henviser til tidsrummet kl. 21:00-21:05, hvori en af bilerne omtales, samt til en yderligere fremhævelse kl. 21:26.

Beskrivelse

DR har som bilag til høringssvar af 1. marts 2013 fremsendt Radio- og tv-nævnet en optagelse af et udsnit af programmet "Danmarks Indsamling" sendt den 8. februar 2013 på DR1, som indeholder de af klager påpegede tidspunkter.

Optagelsen begynder med slutningen af det foregående program "X-Factor", hvorefter det første af klager nævnte afsnit begynder.

Kameraet zoomer ind på en mindre scene, hvor der står to programværter foran en stationcar. Til venstre i billedet ses oplysninger om telefonnumre m.v., som kan anvendes til at give bidrag til indsamlingen, og på en bjælke forneden vises navne på firmaer m.v., der har doneret større beløb til indsamlingen.

Efter en kort opsummering fra værterne vedr. programmet og dets formål, siger den mandlige vært:

"Tidligere i aften, der var der en kvinde fra Hellerup, der hedder Anne, hun vandt en Polo – intet mindre. Men vi står jo her og pynter ved siden af en Volkswagen Golf, og den synes jeg også godt, vi kan smække i spil nu. Hvis du godt kunne tænke dig at få nalderne i sådan en Golf her, så kan du

sende en sms, skrive Golf og sende den til 1212. Du kan også ringe på telefonnummeret der hedder (…), det koster 150 kr. (…)"

Herefter sætter den kvindelige vært sig i bilen, og begge værter forklarer på skift nærmere, hvordan man kan deltage i telefonkonkurrencen. Under hele indslaget vises bilen udefra og fra siden, samt i enkelte kameraindstillinger skråt forfra. Der fokuseres ikke på logoer eller andre detaljer ved bilen.

Senere i indslaget siger den mandlige vært:

"… Anne i Hellerup, hun er virkelig glad for sin Polo, gætter jeg på. Nu er den her altså i spil."

Den kvindelige vært, der sidder i bilen, tilføjer igennem det åbne sidevindue:

"Og det er altså denne her bil som I kan vinde. Og faktisk, så har vi haft racerkører Caspar Elgaard til at teste om det her, det er en bil for nordjyden."

Herefter vises et forud produceret klip på ca. 45 sekunders længde. I klippet står den af værten omtalte racerkører i en vejside og stopper en WV Golf, der kommer kørende. Chaufføren overlader rattet til racerkøreren og sætter sig bagi.

Racerkøreren tager herefter solbriller og handsker på, imens baggrundsmusikken skifter fra en rolig melodi til én, der bærer præg af spænding og fart. Kameraet skifter efterfølgende mellem racerkøreren til passageren i bagsædet og til visninger af landskabet udenfor. Der vises endvidere klip af den kørende bil udefra, og den ses bl.a. køre hurtigt igennem et vejsving. Endelig indgår der en kort visning af instrumentbrættet, hvorpå viserne slår ud. Samlet set fremstår det tydeligt, at bilen kører stærkt.

Imens stiller racerkøreren følgende spørgsmål:

"Hvor mange cylindere har den?" - "Hvad er tophastigheden?" - "Er der sportssæder?" – "Hvor hurtig er den fra nul til hundrede?"

Passageren, som holder fast i sidehåndtaget, når ikke at besvare nogle af spørgsmålene. Endelig stopper racerkøreren bilen, vender sig om og siger:

"Men vigtigst af alt: Kan der komme krog på?"

Klippet afsluttes med en visning af følgende tekst:

"Danmarks Indsamling
Vind en VW Golf
Send GOLF til 1212
Ring 90…
Endetal 3
Pris 150 kroner (+alm. trafik-takst)"

Samme tekst vises desuden under det samlede indslag, der vedrører konkurrencen om Golf'en, i et felt til venstre på skærmen.

Efter visningen af det forud producerede klip om VW Golf'en vises to andre tv-værter ved et bord på en location udenfor. Den ene vært siger:

"Ja, det er jo det eneste rigtige spørgsmål at stille: Kan der komme krog på. Og selvom der altså bliver uddelt biler både til højre og til venstre her i aften, så handler det hele altså om at samle så mange penge som muligt ind til Afrika..."

Senere i programmet følger den anden af klager påpegede omtale af en sponsoreret bil. Der vises igen de to værter ved et bord, og den ene siger på et tidspunkt:

".. inden da skal vi lige en tur til Horsens, hvor du kan høre om, hvordan du kan vinde en bil, og derigennem støtte Danmarks Indsamling."

Herefter vises en anden location, hvor der ses en bil, som er placeret med fronten skråt til seeren. Der fokuseres ikke på VW-logoet på bilens forside. Logoet kan kun ses i korte glimt ad gangen, idet en af de to værter på scenen dækker for det det meste af tiden.

Den mandlige vært siger:

"Ja, nu gælder det denne her dejlige Folkevogn CC. Den kan du altså vinde, hvis du sender en sms med teksten CC til 1212…. Det koster 150 kroner plus almindelig sms-takst,, og så har du altså et lod i lodtrækningen..."
"

I et tekstfelt ved siden er der angivet oplysninger svarende til dem, der var angivet vedr. konkurrencen om Golf'en:

"Vind en VW CC
Send CC til 1212…"

Høringssvar

DR har i høringssvar af 1. marts 2013 anført, at DR anser Danmarks Indsamling som en aktivitet, der ligger i forlængelse af DR's langvarige tradition for at indgå i indsamlingsaktiviteter med et humanitært sigte. Ideen med Danmarks Indsamling er ifølge høringssvaret at sende et godt og vedkommende show samt at indsamle flest mulige penge til formålet, og samtidig inspirere befolkningen til at engagere sig og til at donere beløb, blandt andet tilskyndet af chancen for at vinde sponserede præmier.

Vedrørende klagers første punkt om præsentation af en VW bil kl. 21:00-21:05 anfører DR, at de sponsorerede præmier kun blev vist og omtalt på en kort og neutral måde, der ikke går ud over den information, som er påkrævet for at gennemføre konkurrencen.

DR henviser til en tilsvarende klage over Danmarks Indsamling 2011. Radio og tv-nævnet fandt i denne afgørelse, at præsentationen af præmierne gik ud over det tilladelige, jf. reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 2, på baggrund af bl.a. en detaljeret og rosende omtale og visning af bilerne, samt visningen af præmiepræsentationer med en 35 sekunder lang forud produceret præsentationsfilm.

DR oplyser, at DR blandt andet på denne baggrund har forbedret præmiepræsentationerne, idet der efter DR's opfattelse ikke er tale om en præsentationsfilm. DR henviser til, at der ikke zoomes ind på eller dvæles ved bilerne, og at der ikke forekommer uberettigede fremhævelser af de enkelte biler. DR udtaler endvidere, at DR herudover i år har taget humoren i brug i et klip, hvori en kendt Formel 1-racerkører meget hurtigt kører en VW Golf igennem landskabet. Han spørger en mand på bagsædet om bilens specifikationer – men får ikke svar, idet klippet ender med følgende bemærkning: "Men vigtigst af alt – kan der komme krog på?" DR henviser endvidere til, at præsentationen varer under et minut, og at der ikke ses VW logoer mv.

DR anser præsentationen for en kort, humoristisk og elegant måde at præsentere seeren for den præmie, de måske kan vinde, hvis de donerer 150 kr. til Danmarks Indsamling.

DR oplyser endvidere, at det på baggrund af ovennævnte afgørelse er blevet indskærpet overfor de mange værter, der laver direkte tv denne aften i mere end 4 timer, at præmierne ikke må anprises, forherliges eller lignende. Det er DR's opfattelse, at det er lykkedes i meget vidt omfang.

Vedrørende den påklagede bemærkning fra den mandlige vært om, at Folkevognen er "dejlig", anfører DR, at dette selvfølgelig er et positivt ladet ord. DR udtaler videre, at det pågældende ord var blevet klippet ud, hvis

ikke det havde drejet sig om et direkte udsendt program. DR henviser til, at værten (Thomas Skov) er et levende og begejstret menneske, og at bemærkningen om den "dejlige bil" er "en smutter", som DR skal beklage, men at DR ikke anser det for at være en alvorlig fejl.

Samlet set finder DR, at bestemmelserne i radio- og fjernsynsloven og reklamebekendtgørelsen er overholdt.

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1 og 4, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011, på sit møde den 27. maj 2013 behandlet sagen og skal udtale:

Sponsorerede programmer kan indgå i DR's public service-programvirksomhed efter reglerne i radio- og fjernsynslovens kapitel 11, jf. radio- og fjernsynslovens § 13. Reglerne om sponsorering er endvidere nærmere specificeret i kapitel 4, i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012 (reklamebekendtgørelsen).

Ved sponsorering af programmer forstås i henhold til lovens § 79, og reklamebekendtgørelsens § 26, enhver form for ydelse af direkte eller indirekte tilskud til finansieringen af programmer i radio, fjernsyn, herunder tekst-tv-sider, og on-demand audiovisuelle medietjenester fra en fysisk eller juridisk person, der ikke selv udøver virksomhed ved udsendelse, udbud eller produktion af programmer i radio, fjernsyn eller on-demand audiovisuelle medietjenester, film, fonogrammer m.v., med henblik på at fremme den pågældendes navn, logo, image, aktiviteter eller produkter.

Det fremgår af DR's høringssvar, at de i klagen omtalte biler er af VW sponsorerede præmier i en konkurrence, hvorfor reglerne om sponsorering af programmer finder anvendelse.

I henhold til lovens § 82 må et sponsoreret program ikke tilskynde til afsætning af sponsors eller tredjemands varer eller tjenesteydelser og ikke promovere deres varer eller tjenesteydelser.

Reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1, specificerer desuden, at sponsorens eller andres produkter eller tjenesteydelser navnlig ikke må fremhæves på særlig måde med henblik på at fremme afsætningen af dem.

Det fremgår af reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 2, at præmierne i konkurrencer m.v., hvor sponsorerens eller andres produkter eller tjenesteydelser indgår som præmier, kun må vises og omtales på en kort og neu-

tral måde, der ikke går ud over den information, som er påkrævet for at gennemføre konkurrencen.

Efter Radio- og tv-nævnets praksis fortolkes denne proportionalitetsvurdering forholdsvis snævert. En detaljeret og forherligende omtale, herunder en kvalitativ vurdering af det enkelte produkt, anses således ikke for nødvendig i denne sammenhæng, ligesom det ej heller er nødvendigt, at kameraet eksponerer produktet meget længe og på meget tæt hold.

I det første påklagede afsnit af programmet vises en VW Golf på en mindre scene foran et publikum. Værterne oplyser om, hvordan seerne kan deltage i konkurrencen, og bilen omtales ikke i rosende vendinger. Bilen ses alene udefra, og der forekommer ikke zoom på logoer eller andre detaljer.

I det andet påklagede afsnit vises en VW CC udefra, og heller ikke her forekommer zoom eller andre særlige visuelle fremhævelser. En af værterne nævner i den forbindelse, at "… *nu gælder det denne her dejlige Folkevogn CC".*

Radio- og tv-nævnet finder ikke, at de visuelle fremhævelser samt omtalen af bilerne i de to omtalte scener går ud over den tilladte korte og neutrale omtale, der er nødvendig for at gennemføre konkurrencerne, jf. reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 2. Nævnet skal i den forbindelse bemærke, at omtalen af en af bilerne som "dejlig" i den konkrete sammenhæng har karakter af en positiv fremhævelse. På baggrund af bemærkningens korthed, og eftersom der ikke nævnes detaljer, som fx bilens særlige specifikationer m.v., finder nævnet dog ikke, at omtalen udgør en anprisning af præmien, der overskrider det tilladelige, jf. reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 2.

I det første påklagede tidsrum i udsendelsen vises imidlertid også et forud produceret klip, som varer ca. 45 sekunder.

I dette klip vises en racerkører, der kører meget stærkt i bilen. Racerkøreren stiller en række spørgsmål til bilens specifikationer, som han dog ikke får besvaret.

Uanset dette indeholder klippet navnlig en lang række visuelle fremhævelser af bilen. Af klippets stemning og de forskellige visninger af bilen både ude og indefra fremgår det tydeligt, at bilen kører meget stærkt, og at racerkøreren nyder turen. Selvom de stillede spørgsmål ikke besvares, formidler klippet både gennem de anvendte visuelle og de lydmæssige elementer, herunder baggrundsmusikken, et indtryk af en attraktiv og hurtig bil.

Efter en samlet vurdering finder Radio- og tv-nævnet derfor, at klippet i sin længde og konkrete udformning går ud over den tilladte korte og neutrale omtale, der er nødvendig for at gennemføre konkurrencen, og at der derfor er tale om en overtrædelse af reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 2.

Radio- og tv-nævnet finder ikke, at det omtalte klip er af en sådan karakter, at der tillige foreligger en overtrædelse af radio- og fjernsynslovens § 82, som forbyder, at et sponsoreret program promoverer sponsors eller tredjemands varer eller tjenesteydelser. Nævnet finder heller ikke, at klippet indebærer en overtrædelse af reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1, hvoraf det fremgår, at sponsorens eller andres produkter eller tjenesteydelser ikke må fremhæves på særlig måde med henblik på at fremme afsætningen af dem.

Radio- og tv-nævnet skal i øvrigt bemærke, at der ikke er taget stilling til eventuelle øvrige elementer i udsendelsen, der måtte være relevante at bedømme i forhold til reklame- og sponsoreringsreglerne.

På baggrund af ovenstående har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Programmet "Danmarks Indsamling" sendt den 8. februar 2013 på DR1 indeholder overtrædelser af reklamebekendtgørelsen § 29, stk. 2, for så vidt angår et forud produceret klip om en sponsoreret præmie.

Mads Bryde Andersen
formand

/Ulrike Clade Christensen
nævnssekretær

Kopi sendt til:
Klager Katrine Øhlenschlæger og Michael Thomsen